

Autorita proroka

Texty na tento týden: Ex 4,10–16; L 8,22–25; J 3,1–10; Sk 16,25–34; 1K 5,1–5; L 7,28

Co je to autorita a jak se získává?

Jak bychom měli přistupovat k tomu, co říká „pravý prorok“? Proč?

Jak rozumíš tvrzení, že Boží slovo je „ostřejší než meč“?

Je Boží slovo „živé“? Proč si to myslíš?

Co prožíváš, když se při čtení Bible setkáš s jejím „ostřím“?

Úvodní text

„Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce.“ (Žd 4,12)

Jedno nepřesné prohlášení, které zaznělo 9. listopadu 1989 v přímém televizním vysílání komunistické televize v NDR, způsobilo pád Berlínské zdi. Člen politbyra vládnoucí Socialistické jednotné strany Německa (SED) Günter Schabowski na tiskové konferenci oznámil, že občané Německé demokratické republiky budou moci vycestovat do Spolkové republiky Německo. Toto nařízení mělo začít platit až následující den a jen při splnění přísných podmínek a po zdlouhavém procesu. Když se ho jeden z reportérů zeptal, kdy tato změna pravidel vstoupí v platnost, Schabowski nejistě odpověděl: „Pokud je mi známo... platí to okamžitě, bez prodlení.“ Během několika minut začaly zástupy lidí proudit k hraničním přechodům ve snaze opustit NDR. Vždyť přesně tak to právě slyšeli v televizi z úst vysokého funkcionáře.

Různí mluvčí nebo představitelé společností dostávají pověření, aby mluvili jménem firmy, organizace, nebo dokonce země. Jak jsou na tom ti, kteří mluví jménem samotného Boha? Tento týden budeme zkoumat, odkud pochází autorita biblických proroků a jakou autoritu mají proroci, kteří nikdy nenapsali žádnou biblickou knihu, jako například prorok Nátan, Jan Křtitel a ano, i Ellen G. Whiteová.

Osnova lekce

Lekce ukazuje, že autorita proroka nepochází z jeho postavení, schopností ani osobnosti, ale z Boha, který jej povolává a posílá. Sleduje, jak se služba proroků projevovala v dějinách Starého i Nového zákona. Současně si připomeneme, že i proroci, jejichž spisy nejsou součástí biblického kánonu, podléhají nejvyšší autoritě Písma.

- Ex 3,13.14; 4,10–16: Hospodin povolává svého mluvčího a pomáhá mu překonat strach (neděle)
- L 8,22–25: Učedníci poznávají svrchovanou autoritu Božího Syna nad celým stvořením (pondělí)
- J 3,1–10: Boží slovo působí v lidském srdci skrze Ducha svatého (úterý)
- 1K 5,1–5: Uplatnění prorockého daru při ochraně a organizaci rané církve (středa)
- 1Kr 11,29–39; L 7,28: Poselství inspirovaných poslů jsou vždy podřízena svrchované autoritě Písma (čtvrtek)

Neděle 29. listopadu

Zprostředkování Boží autority

Bůh řekl Mojžíšovi: „JSEM, KTERÝ JSEM.“ A pokračoval: „Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám.“ ¹⁵Bůh dále Mojžíšovi poručil: „Řekni Izraelcům toto: ‚Posílá mě k vám Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.‘ To je navěky mé jméno, jím si mě budou připomínat od pokolení do pokolení.“ (Ex 3,14.15)

Už jsi někomu svěřil plnou moc, aby za tebe mluvil a jednal? Kdy a proč?

Jaký úkolem pověřil Hospodin Mojžíše?

Proč se Mojžíš obával, že to nezvládne?

Jak reagoval Bůh na Mojžíšovy obavy?

Pro se Mojžíš obával, že nebude mít autoritu u Egyptanů i u Izraelitů?

Můžeme i my s Bohem diskutovat o tom, čím nás chce pověřit?

Jde možné prosit, aby i nám dal Bůh našeho „Árona“?

Osobní studium

Pokud bys měl někomu dovolit, aby mluvil tvým jménem, zřejmě by musel mít tvou úplnou důvěru. Bylo by velmi důležité, aby dotyčný znal tvůj postoj a věrně ho vyjadřoval.

Přečti si text Ex 2,11–15 a Ex 3,1–3.10–14. Jak se Mojžíš během různých etap svého života připravoval na to, že se stane Božím mluvčím? A připravoval se vůbec?

Ex 2,11–15: V oněch dnech, když Mojžíš dospěl, vyšel ke svým bratrům a viděl jejich robotu. Spatřil nějakého Egyptana, jak ubíjí Hebreje, jednoho z jeho bratrů. ¹²Rozhlédl se na všechny strany, a když viděl, že tam nikdo není, ubil Egyptana a zahrabal do písku. ¹³Když vyšel druhého dne, spatřil dva Hebreje, jak se rvali. Řekl tomu, který nebyl v právu: „Proč chceš ubít svého druha?“ ¹⁴Ohradil se: „Kdo tě ustanovil nad námi za velitele a soudce? Máš v úmyslu mě zavraždit, jako jsi zavraždil toho Egyptana?“ Mojžíš se ulekl a řekl si: „Jistě se o věci už ví!“ ¹⁵Farao o tom vskutku uslyšel a chtěl dát Mojžíše zavraždit. Ale Mojžíš před faraónem uprchl a usadil se v midjánské zemi; posadil se u studny.

Ex 3,1–3.10–12: Mojžíš pásal ovce svého tchána Jitra, midjánského kněze. Jednou vedl ovce až za step a přišel k Boží hoře, k Chorébu. ²Tu se mu ukázal Hospodinův posel v plápolajícím ohni uprostřed trnitého keře. Mojžíš viděl, jak keř v ohni hoří, ale není jím stráven. ³Řekl si: „Zajdu se podívat na ten veliký úkaz, proč keř neshoří.“ ... ¹⁰Nuže pojď, pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta.“ ¹¹Ale Mojžíš Bohu namítal: „Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl Izraelce z Egypta?“ ¹²Odpověděl: „Já budu s tebou! A toto ti bude znamením, že jsem tě poslal: Až vyvedeš lid z Egypta, budete sloužit Bohu na této hoře.“

Mojžíš strávil prvních čtyřicet let svého života získáváním toho nejlepšího vzdělání, jaké Egypt nabízel. To ho však nepřipravilo na to, aby se stal Božím poslem. Musel strávit dalších čtyřicet let na poušti jako pastýř, bez rozptylování okolním světem. V mnohém se musel odnaučit způsobu myšlení,

který si osvojil na faraonově dvoře. Dříve než mohl vést Izrael ke svobodě, potřeboval poznat samotného Hospodina, jehož jménem měl jednat.

Přečti si text Ex 4,10–16. Co se z rozhovoru mezi Bohem a Mojžíšem můžeme dozvědět o způsobu povolání Božích poslů a o jejich službě?

Ex 4,10–16: Ale Mojžíš Hospodinu namítal: „Prosím, Panovníku, nejsem člověk výmluvný; nebyl jsem dříve, nejsem ani nyní, když ke svému služebníku mluvím. Mám neobratná ústa a neobratný jazyk.“ ¹¹Hospodin mu však řekl: „Kdo dal člověku ústa? Kdo působí, že je člověk němý nebo hluchý, vidící nebo slepý? Zdali ne já, Hospodin? ¹²Nyní jdi, já sám budu s tvými ústy a budu tě učit, co máš mluvit!“ ¹³Ale Mojžíš odmítl: „Prosím, Panovníku, pošli si, koho chceš.“ ¹⁴Tu Hospodin vzplanul proti Mojžíšovi hněvem a řekl: „Což nemáš bratra Árona, toho lévijce? Znáám ho, ten umí mluvit. Jde ti už naproti a bude se srdečně radovat, až tě uvidí. ¹⁵Budeš k němu mluvit a vkládat mu slova do úst. Já budu s tvými ústy i s jeho ústy a budu vás poučovat, co máte činit. ¹⁶On bude mluvit k lidu za tebe, on bude tobě ústy a ty budeš jemu Bohem.

Hospodin pověřil Mojžíše, aby hrál roli Boha, přičemž Áron měl převzít úlohu Mojžíšova mluvčího (Ex 4,16; viz Ex 7,1). Podobně jako v případě Mojžíše a Árona, Bůh pomáhá svým prorokům najít nejlepší způsob, jak zprostředkovat poselství, které jim svěřil.

Mojžíš věděl, že předtím selhal. Pamatoval si své poslední setkání s Izraelci, kteří zpochybnili jeho autoritu (Ex 2,14). Bůh velmi dobře rozuměl Mojžíšovým obavám a trpělivě mu pomáhal jeho strach překonat. Hospodin odpověděl na všechny Mojžíšovy otázky, reagoval na všechny jeho výmluvy. Mojžíš se však opakovaně bránil převzít velkou zodpovědnost, kterou mu Hospodin svěřil. Jeho obavy postupně přerostly až v nedůvěru. Svou neochotou zpochybňoval Boží schopnost ho použít. Právě tehdy Bůh vydal jednoznačný příkaz, aby se neochotný Mojžíš přijal své poslání (Ex 3,14–17).

Aplikace

Jaký dar ti Bůh svěřil? Jak se můžeš nejlépe připravit na službu, která s tímto darem souvisí?

Pondělí 30. listopadu

Ježíšova autorita

Když přišel do chrámu a učil, přistoupili k němu velekněží a starší lidu a řekli: „Jakou mocí to činíš? A kdo ti tuto moc dal?“ ²⁴Ježíš jim odpověděl: „Já vám také položím otázku; jestliže ji zodpovíte, i já vám povím, jakou mocí to činím.

²⁵Odkud měl Jan pověření křtít? Z nebe, či od lidí?“ Oni se mezi sebou dohadovali: „Řekneme-li ‚z nebe‘, namítne nám: ‚Proč jste mu tedy neuvěřili?‘

²⁶Řekneme-li však ‚z lidí‘, máme obavy ze zástupu; vždyť všichni mají Jana za proroka.“ ²⁷Odpověděli tedy Ježíšovi: „Nevíme.“ Tu jim řekl i on: „Ani já vám nepovím, jakou mocí to činím.“ (Mt 21,23–27)

¹Po těch slovech Ježíš pozvedl oči k nebi a řekl: „Otče, přišla má hodina. Oslav svého Syna, aby Syn oslavil tebe, ²stejně jako jsi učinil, když jsi mu dal moc nad všemi lidmi, aby vše, co jsi mu svěřil, dal jim: život věčný.“ (J 17,1,2)

Jak to bylo s Ježíšovou autoritou během jeho života?

Proč si Ježíš musel autoritu postupně získávat?

Ježíšovu autoritu nejčastěji zpochybňovali židovští duchovní. Proč to dělali?

Jakou roli sehrával v Ježíšově autoritě „nebeský Otec“?

Proč nechtěl Ježíš stavět svou autoritu jen na zázracích?

Můžeme i my prosit „Otce“, aby se k nám přiznal, když plníme úkol, kterým nás pověřil?

S čím musíme i tak počítat, pokud přijmeme nějaké „Boží pověření“? Proč?

Osobní studium

Co bylo základem Ježíšovy autority? Co bylo důkazem této autority? (Mt 21,23–27 a J 17,2)

Zatímco Ježíš učil, přišli k němu kněží a dožadovali se odpovědi, kdo mu dal autoritu vykonávat tuto službu. Ježíš totiž neabsolvoval žádnou z místních škol ani nezískal vzdělání v tradičních rabínských školách. Namísto přímé odpovědi na jejich otázku ukázal cestu k řešení tím, že se jich zeptal na nepopíratelnou autoritu, kterou projevoval Jan Křtitel. Tím, že odmítli odpovědět, popřeli Boží moc, která doprovázela Janovu službu. Zároveň tím odmítli autoritu Ježíše, kterého podobně jako Jana také poslal Bůh.

Co se o Ježíšově autoritě dozvídáme z následujících veršů? (Mt 7,28.29; Mk 1,21–27; L 8,22–25; L 9,1; J 5,25–27 a J 7,38)

Mt 7,28.29: Když Ježíš dokončil tato slova, zástupy žasly nad jeho učením; ²⁹neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako jejich zákoníci.

Mk 1,21–27: Když přišli do Kafarnaum, hned v sobotu šel do synagógy a učil. ²²I žasli nad jeho učením, neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako zákoníci. ²³V jejich synagóze byl právě člověk, posedlý nečistým duchem. Ten vykřikl: ²⁴Co je ti do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Víím, kdo jsi. Jsi Svatý Boží.“ ²⁵Ale Ježíš mu pohrozil: „Umlkni a vyjdi z něho!“ ²⁶Nečistý duch jím zalomcoval a s velkým křikem

z něho vyšel. ²⁷Všichni užasli a jeden druhého se ptali: „Co to je? Nové učení plné moci – i nečistým duchům přikáže, a poslechnou ho.“

L 8,22–25: Jednoho dne vstoupil on i jeho učedníci na loď; řekl jim: „Přeplavme se na druhý břeh jezera.“ Když odrazili od břehu ²³a plavili se, usnul. Tu se snesla na jezero bouře s vichřicí, takže nabírali vodu a byli ve velkém nebezpečí. ²⁴Přistoupili a probudili ho se slovy: „Mistře, Mistře, zahyneme!“ On vstal, pohrozil větru a valícím se vlnám; i ustaly a bylo ticho. ²⁵Řekl jim: „Kde je vaše víra?“ Oni se zděsili a užasli. Říkali mezi sebou: „Kdo to jen je, že rozkazuje i větru a vodám, a poslouchají ho?“

L 9,1: Ježíš svolal svých Dvanáct a dal jim sílu a moc vyhánět všechny demony a léčit nemoci.

J 5,25–27: Amen, amen, pravím vám, přichází hodina, ano, už je tu, kdy mrtví uslyší hlas Božího Syna, a kteří uslyší, budou žít. ²⁶Neboť jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synovi, aby měl život sám v sobě. ²⁷A dal mu moc konat soud, poněvadž je Syn člověka.

J 7,38: Kdo věří ve mne, „proudy živé vody poplynou z jeho nitra,“ jak praví Písmo.

Veškerá autorita patří Ježíši jako Stvořiteli (J 1,3) a Spasiteli lidstva (Ř 3,24). On je Božím Slovem. Božskou autoritu, kterou měl Ježíš během svého pozemského života a své služby, nemohl nikdo napodobit ani si ji sám vytvořit. Ježíšovo učení posluchače udivovalo, protože učil jako ten, kdo má autoritu (Mt 7,29).

Všechna evangelia zaznamenávají Ježíšovu nadpozemskou prorockou autoritu. Ježíš odpouštěl hříchy (Mk 2,10.11), vyháněl demony (Mk 3,15) a věděl, co si lidé myslí (J 2,24.25). Křísil mrtvé a nabízel věčný život (J 10,28). Během působení na zemi jako náš Vykupitel Ježíš uplatňoval moc, kterou mu dal Bůh Otec (J 17,2). V každém okamžiku byl závislý na Otci a spolupracoval s ním (J 5,19), přičemž se často odvolával na Písma, která o něm podle jeho slov svědčila. Ježíš měl absolutní autoritu a mohl jí proto pověřit i své učedníky (Mk 6,7). Jako Boží Slovo promlouval i skrze proroky (Zj 19,10).

Aplikace

Navzdory všem důkazům, které Ježíš předložil, ho někteří lidé neustále odmítali. Proč i nám hrozí, že padneme do stejné pasti?

Úterý 1. prosince

Autorita Písma

Šefatjáš, syn Matánův, Gedaljáš, syn Pašchúrův, Júkal, syn Šelemjášův, a Pašchúr, syn Malkijášův, slyšeli slova, která mluvil Jeremjáš ke všemu lidu: ²„Toto praví Hospodin: Kdo zůstane v tomto městě, zemře mečem, hladem nebo morem, ale kdo vyjde ke Kaldejcům, zůstane naživu a jako kořist získá svůj život, zůstane živ. ³Toto praví Hospodin: Toto město bude určitě vydáno do rukou vojska babylónského krále a ten je dobude.“ ⁴Proto řekli velmožové králi: „Nechť je ten muž usmrcen, vždyť oslabuje ruce bojovníků, kteří v tomto městě zbývají, i ruce všeho lidu, když jim mluví podobná slova. Ten muž neusiluje o pokoj pro tento lid, nýbrž o zlo.“ (Jr 38,1–4)

Může mít „autoritu“ i kniha? Kdy a proč?

Jak vnímáš „autoritu Písma“? Co si pod ní představuješ?

S jakými druhy přístupu k „Písmu“ se v Bibli setkáváme?

Jak je to s „autoritou Písma“ napříč křesťanstvím?

Jak je to s „autoritou Písma“ v naší církvi? Proč?

Je Bible autoritou pro tebe? Jak se to projevuje?

Proč se nevyplácí Bibli ignorovat?

Jak můžeme pomoci jiným lidem dát Bibli v životě to pravé místo?

Osobní studium

Bible je výsledkem Božího zjevení, které Bůh lidem předal prostřednictvím inspirovaných proroků. Odpovídá na nejdůležitější otázky lidského života a zjevuje nám Boží charakter, jeho vůli i jeho plán s lidstvem. Právě skrze Písmo poznáváme smysl lidské existence i Boží záměr s naším životem. Bible je nejvyšším měřítkem pravdy, autoritou, podle níž máme posuzovat své jednání i svá rozhodnutí. Je základem křesťanského názoru na svět a měřítkem víry i života.

Boží slovo můžeme buď přijmout, nebo odmítnout, a vůbec přitom nemusíme zacházet do extrému jako král Jójakím, který prorocký svitek spálil (viz Jr 36,22–27). Stejně problematické je i Bibli jednoduše ignorovat – tvrdit, že jí věříme, ale nežijeme podle ní. Naopak když Boží slovo objevíme a přijmeme, může nás proměnit podobně jako krále Jóšijáše, který se po nalezení knihy Zákona obrátil k Hospodinu a vedl k duchovní obnově celý národ (viz 2Kr 22,10–13).

Dnes lidé k Písmu často přistupují tak, že v něm hledají chyby nebo se mu vysmívají. Někteří vnímají Bibli jako něco, co není v souladu se současnými společenskými nebo kulturními trendy (obvykle není a ani by neměla být). Mnozí ji znevažují, protože odporuje vědeckým poznatkům.

Ani mezi křesťany však není neobvyklé, že Bibli používají především k obhajobě vlastních teologických názorů, místo aby jí dovolili proměňovat

svůj život. Další ji vykládají takovým způsobem, že jí upírají historickou věrohodnost nebo praktickou autoritu pro každodenní život.

Jedním z nejjednodušších a možná i nejčastějších způsobů odmítání autority Písma je prostě to, že si na jeho čtení nenajdeme čas. Bible zůstává zavřená a její poselství nemá možnost ovlivňovat naše myšlení ani náš život.

Jaký vliv mělo mluvené Boží slovo v následujících situacích? Viz Jr 38,1–4; J 3,1–10 a Sk 16,25–34.

J 3,1–10: *Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. ²Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: „Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním.“ ³Ježíš mu odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ ⁴Nikodém mu řekl: „Jak se může člověk narodit, když je už starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.“ ⁵Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. ⁶Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. ⁷Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu. ⁸Vítr vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ ⁹Nikodém se ho otázel: „Jak se to může stát?“ ¹⁰Ježíš mu řekl: „Ty jsi učitel Izraele, a tohle nevíš?*

Sk 16,25–34: *Kolem půlnoci se Pavel a Silas modlili a zpěvem oslavovali Boha; ostatní vězňové je poslouchali. ²⁶Tu náhle nastalo veliké zemětřesení a celé vězení se otřásl až do základů. Rázem se otevřely všechny dveře a všem vězňům spadla pouta. ²⁷Když se žalářík probudil a uviděl, že jsou všechny dveře vězení otevřené, vytasil meč a chtěl se zabít, protože myslel, že mu vězňové uprchli. ²⁸Ale Pavel hlasitě vykřikl: „Nedělej to! Jsme tu všichni!“ ²⁹Tu žalářík rozkázal, aby mu přinesli světlo, vběhl dovnitř a pln strachu padl před Pavlem a Silasem na kolena. ³⁰Pak je vyvedl ven a řekl: „Bohové a páni, co mám dělat, abych byl zachráněn?“ ³¹Oni mu řekli: „Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.“ ³²A začali jemu i všem v jeho domácnosti zvěstovat slovo Boží. ³³Ještě v tu noční chvíli se jich ujal, očistil jim rány a hned se dal se všemi svými lidmi pokřtít. ³⁴Pak je zavedl do svého domu, pozval je ke stolu a s celou rodinou se radoval, že uvěřili v Boha.*

V dávných dobách byly psací potřeby vzácné a drahé. Mnozí lidé navíc neuměli číst, proto mělo tak mimořádný význam mluvené Boží slovo, které znělo přímo z úst jeho proroků.

Působením Ducha svatého může Boží slovo, ať už mluvené, nebo psané, proniknout do srdce, odhalit hříchy a přinést změnu a obnovu. Slovo nás volá k pokání a poslušnosti (Sk 5,29; viz také Žd 4,12). A to je často důvod, proč ho mnozí lidé odmítají. Nelíbí se jim nároky, které klade na jejich život.

Aplikace

Jak můžeš dnes v modlitbě naplno otevřít své srdce působení Ducha svatého, aby v tobě obnovil bezvýhradnou důvěru v Boží vedení?

Středa 2. prosince

Prorocký dar při vedení Božího lidu

Dokonce se proslychá, že je mezi vámi případ smilstva, a to takový, jaký se nevyskytuje ani mezi pohany, že totiž kdosi žije s ženou svého otce. ²A vy jste přitom nadutí, místo abyste se raději zarmoutili; odstraňte ze svého středu toho, kdo to udělal. ³Neboť já, ač tělem vzdálen, duchem však přítomen, vyslovil jsem již soud nad tím, kdo se toho dopustil, jako bych byl s vámi – ⁴a to ve jménu Pána Ježíše Krista. Až se shromáždíte – já budu duchem s vámi a bude s námi i moc našeho Pána Ježíše – ⁵vydejte toho člověka satanu ke zkáze těla, aby duch mohl být zachráněn v den Páně. (1K 5,1–5)

Jaké problémy řešila církev v době apoštola Pavla?

Apoštol Pavel ve sborech, které založil, jmenoval „vedoucí“. Proč to dělal?

Umiš si představit církev či sbor bez vedení a řádu? Jak by to vypadalo?

Chtěl bys být součástí takové církve? Proč?

I naše církev byla zpočátku jen „hnutím“. Proč musela tuto formu opustit?

Je něco, co bys na naši organizaci změnil? Co a proč?

Proč je dnes tolik „věřících“, kteří se brání být členy nějaké církve?

Co bys takovým lidem doporučil?

Osobní studium

Text Oz 12,14 jasně říká: „Skrze proroka vyvedl Hospodin Izraele z Egypta, skrze proroka nad ním držel stráž.“ Ochrana a vedení Božího lidu byly určující a nezbytnou součástí služby biblických proroků.

Při čtení textů jako Sd 4,4–8; 2Pa 20,14–17; Ex 12,1–3 a Dt 1,9–16 vidíme, že proroci zaujímali klíčové místo při zjevování Boží strategie vedení jeho lidu. V dobách války a krize byli prostředníky, skrze které Bůh svému lidu i jeho vůdcům dával pokyny, povzbuzení a naději, jak to vidíme například u Debory nebo Jachaziela. Proroci také předávali pokyny týkající se bohoslužby a svátků (Ex 12,1–3). Jindy jim Bůh svěřoval poselství týkající se správy národa. Stručně řečeno, žádná oblast života Izraele nestála mimo dosah Božího usměrňování a vedení prostřednictvím jeho vyvolených poslů.

V jakých konkrétních oblastech pomáhal prorocký dar při organizaci a vedení rané křesťanské církve? Viz Sk 6,1–7; 1K 5,1–5; 1K 7,10–16; Tt 1,5.

Sk 6,1–7: V té době, kdy učedníků stále přibývalo, začali si ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí, že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl. ²A tak apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: „Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. ³Bratří, vyberte si proto mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou. ⁴My pak budeme i nadále věnovat všechny svůj čas modlitbě a kázání slova.“ ⁵Celé shromáždění s tímto návrhem rádo souhlasilo, a tak zvolili Štěpána, který byl plný víry a Ducha svatého, dále Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parména a Mikuláše z Antiochie, původem pohana,

který přistoupil k židovství. ⁶Přivedli je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce. ⁷Slovo Boží se šířilo a počet učedníků v Jeruzalémě velmi rostl. Také mnoho kněží přijalo víru.

1K 7,10–16: *Těm, kteří žijí v manželství, příkazuji – ne já, ale Pán – aby žena od muže neodcházela. ¹¹A když už odejde, ať zůstane neprovdána nebo se s mužem smíří; a muž ať ženu neopouští. ¹²Ostatním pravím já, a ne už Pán: Má-li někdo z bratří ženu nevěřící a ona je ochotna s ním zůstat, ať ji neopouští. ¹³A má-li žena muže nevěřícího a on je ochoten s ní zůstat, ať ho neopouští. ¹⁴Nevěřící muž je totiž posvěcen manželstvím s věřící ženou a nevěřící žena manželstvím s věřícím mužem, jinak by vaše děti byly nečisté; jsou však přece svaté! ¹⁵Chce-li nevěřící odejít, ať odejde. Věřící nejsou v takových případech vázáni. Bůh nás povolal k pokoji. ¹⁶Víš snad, ženo, zda se ti podaří přivést muže ke spáse? Víš snad, muži, zda se ti podaří přivést ženu ke spáse?*

Tt 1,5: *Proto jsem tě ponechal na Krétě, abys uvedl do pořádku, co ještě zbývá, a ustanovil v jednotlivých městech starší, jak jsem ti nařídil.*

Představ si, že zakládáš novou organizaci bez pravidel a bez jasně určeného vedoucího. Taková organizace by dříve nebo později narazila na vážné problémy. V určitém smyslu se v podobné situaci nacházela i raná křesťanská církev. Ježíš vystoupil na nebesa a už nebyl se svými učedníky. Zanechal jim jasné poslání: „*Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření*“ (Mk 16,15). Přestože si vyvolil dvanáct apoštolů, neexistovala ještě jasná organizační struktura, která by církvi pomohla naplňovat její poslání.

Raná církev musela řešit řadu praktických i duchovních otázek. Bylo třeba vytvořit organizační uspořádání církve, stanovit zásady pro misijní práci a zároveň rozpoznávat a odsoudit falešné učení i případy nemravného jednání mezi věřícími. Prorocký dar, který v církvi působil, sehrál při jejím vedení, ochraně a upevňování naprosto zásadní roli (Sk 13,1.2). Ve skutečnosti si lze jen stěží představit, jak by se raná církev mohla rozvíjet bez prorockého daru, který pomáhal budovat pevné základy a posouval ji vpřed v plnění jejího poslání.

Aplikace

Někteří lidé se zdají být skeptičtí vůči „organizovanému náboženství“. Bez ohledu na obtíže, jaké jsou výhody toho, že jsi součástí organizované církevní struktury? Co můžeš dát a co získat tím, že jsi součástí něčeho, co tě přesahuje?

Čtvrtek 3. prosince

Kanoniční a nekanoniční proroci

Příběhy krále Davida jsou od začátku až do konce zapsány v příbězích Samuela, vidoucího, v příbězích proroka Nátana a v příbězích Gáda, jenž měl dar vidění... (1Pa 29,29)

O ostatních příbězích Šalomounových, prvních i posledních, se píše, jak známo, v příbězích proroka Nátana, v proroctví Achijáše Šiloského a v proročích vidoucího Jeeda proti Jarobeámovi, synu Nebatovu. (2Pa 9,29)

Někteří bibliční proroci nezapsali poselství, které jim dal Hospodin. Proč?

Někteří bibliční proroci zapsali Boží poselství, a přesto jejich kniha není součástí Bible? Proč?

Byla autorita kanonických proroků vyšší, než těch nekanonických? Jak to?

Na čem je založena autorita proroka?

Pokud by Bible obsahovala vše, co Bůh v historii sdělil prostřednictvím proroků lidstvu, jak obsáhlá by asi byla? Proč to Bůh neudělal?

Věříš tomu, že je dar proroctví určen i pro dnešní církev? Jak se projevuje?

Osobní studium

Co se z úvodních veršů (1Pa 29,29 a 2Pa 9,29) dozvídáme o některých proročích?

Existovalo mnoho proroků, jako například Nátan, Gád, Achijáš a Jeedo, kteří byli uznávanými proroky, ale jejich knihy se nestaly součástí Bible.

Přečti si texty 1Kr 11,29–39 a L 7,28. Co tyto texty říkají o autoritě nekanonických proroků?

1Kr 11,30–39: Achijáš uchopil nový plášť, který měl na sobě, roztrhal jej na dvanáct kusů ³¹a řekl Jarobeámovi: „Vezmi si deset kusů! Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: „Hle, já odtrhnu království z ruky Šalomounovy a tobě dám deset kmenů. ³²Jemu zbude jeden kmen ze všech izraelských kmenů kvůli mému služebníku Davidovi a kvůli Jeruzalému, městu, které jsem vyvolil. ³³To proto, že mě opustili, klaněli se Ašoretě, božstvu Sidónanů, Kemóšovi, božstvu Moábců, a Milkómovi, božstvu Amónovců. Nechodili po mých cestách, neřídili se tím, co je správné v mých očích, mými nařízeními a právními ustanoveními jako jeho otec David. ³⁴Ale celé království mu z ruky nevezmu, neboť jsem ho ustanovil vladykou na celý život kvůli svému služebníku Davidovi, jehož jsem vyvolil a který mé příkazy a má nařízení dodržoval. ³⁵Vezmu království z ruky jeho syna a dám je tobě, totiž deset kmenů. ³⁶Jeho synu dám jeden kmen, tak, aby mému služebníku Davidovi zůstalo planoucí světlo po všechny dny přede mnou v Jeruzalémě, v městě, které jsem si vyvolil, abych tam dal spočinout svému jménu. ³⁷Tebe si však vezmu, abys kraloval nade vším, po čem tvá duše touží. Ty budeš králem nad Izraelem. ³⁸Budeš-li poslušný ve všem, co ti přikážu, a budeš-li chodit po mých cestách a řídit se tím, co je správné v mých očích, a dodržovat má nařízení a má přikázání, jak to činil můj služebník David, budu

s tebou a vybuduji ti trvalý dům, jako jsem vybudoval Davidovi, a dám ti Izraele.

³⁹*Pokořím tím Davidovo potomstvo, ale ne pro všechny dny.“*

L 7,28: Pravím vám, mezi těmi, kdo se narodili z ženy, nikdo není větší než Jan; avšak i ten nejmenší v království Božím jest větší nežli on.

Nevíme, proč Bůh rozhodl, aby se prorocké spisy některých proroků staly součástí Bible, zatímco jiné byly vynechány. Víme však, že Bůh inspiroval i nekanonické proroky, jejichž spisy se součástí Písma nestaly. Bible učí, že duchovní dary, včetně daru proroctví, budou v církvi působit až do konce dějin. Předpovídá, že se objeví další proroci, k jejichž službě je povolá Bůh, „aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“ (Ef 4,12.13). A budou pomáhat, „než přijde den Hospodinův, veliký a hrozný“ (Jl 3,1.2).

Poté, co se David dopustil cizoložství a vraždy, poslal k němu Bůh proroka Nátana, aby jej napomenul (2S 12,7–14). Přestože Nátan nenapsal žádnou biblickou knihu, David nezpochybnil jeho prorockou autoritu.

Autorita proroka tedy není založena na tom, zda byla jeho kniha zařazena do biblického kánonu, ale na tom, že jeho poselství pochází od Boha. Zároveň však všichni praví nekanoničtí proroci – zvláště ti, kteří působili až po uzavření biblického kánonu, jako například Ellen Whiteová – uznávali nejvyšší autoritu Písma. Jejich poselství muselo obstát ve světle Bible a nikdy ji nemohou nahradit jako zdroj víry a učení.

Aplikace

„Pán si přeje, abyste studovali Bibli. Nedal žádné další světlo, které by mělo nahradit jeho Slovo. Toto světlo má přivést zmatenou mysl zpět k jeho Slovu, které – je-li přijímáno a vnitřně osvojováno – je životodárnou silou pro člověka.“ (3SM 29) Nakolik se těmito jejími slovy skutečně jako církev řídíme? Jak se ti daří řídit se touto radou ve tvém životě?

Pátek 4. prosince

Mluvit s autoritou

Proroci k nám promlouvají s autoritou a naléhavostí, protože si je Bůh vyvolil za své posly. Rozlišujeme kanonické proroky, jejichž spisy jsou součástí Bible, nekanonické proroky, jejichž spisy do biblického kánonu zařazeny nebyly, a proroky, kteří působili až po uzavření biblického kánonu. Všichni byli Bohem inspirováni a jejich poselství nesla pečeť Boží autority.

Ellen Whiteová patří do třetí skupiny, tedy mezi nekanonické proroky, kteří se objevili až v nedávné době. Adventisté sedmého dne nepovažují její spisy za doplněk k Bibli ani za její rovnocennou součást. Její spisy jsou však důležité a mluví s autoritou. Samotná Ellen G. Whiteová napsala: „V dopisech, které píšu, i ve svědectvích, která vydávám, vám předkládám to, co mi Pán ukázal. Nepíšu jediný článek, který by vyjadřoval pouze mé vlastní myšlenky. Jsou to věci, které mi Bůh zjevil ve vidění – vzácné paprsky světla zářící z jeho trůnu.“ (1SM 29)

Stejně jako Bible také Ellen Whiteová poukazuje na realitu hříchu a na to, jak moc potřebujeme Ježíše – jedinou naději na věčný život, která je díky milosti darována všem, kteří si ho věrou přivlastňují. To je další silné téma jejich poselství.

Prostřednictvím jejich poselství (nebo spíše Božích poselství jejím prostřednictvím) vidíme boj mezi dobrem a zlem, který začíná vzpourou Lucifera v nebi a pokračuje až do konce času, kdy budou hřích a zlo spolu se satanem a jeho padlými anděly navždy odstraněny. Její spisy poskytují pohled na biblické principy v kontextu doby konce. Mluví například o nebezpečí spojování církve se státem a o důležitosti náboženské svobody. Varuje před morálním úpadkem společnosti a vyzdvihuje trvalou platnost Božího zákona. Přestože adventistické chápání například „znamení šelmy“ rozhodně není založeno na jejích spisech, její slova nám poskytují cenný pohled na závěrečné události.

Velkou pozornost věnuje také praktickému křesťanskému životu. Její poselství o spiritualitě, zdraví, vzdělávání, rodinných vztazích, výchově a křesťanské etice pomohla mnohým lidem změnit jejich životní styl a vést kvalitnější život v mnoha oblastech.

Spisy Ellen G. Whiteové nejsou v Bibli, ale Bůh ji použil k tomu, aby vedla věřící, kteří žijí v závěrečných dnech dějin země. Její spisy i dnes promlouvají s prorockou autoritou a naléhavostí.

Více informací naleznete na stránce <https://whiteestate.org/absg/10>.

Byla Bible při tvém osobním studiu v tomto týdnu ostrá? V čem?

Jaké tři kategorie pravých proroků známe?

Kam patří EGW? Jak bychom měli přistupovat k jejímu poselství?

Byla pro tebe naše dnešní diskuze přínosem? V čem?

Západ slunce: 16⁰³